

PADOMES IETEIKUMS**(2019. gada 9. jūlijs)****par Vācijas 2019. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Vācijas 2019. gada stabilitātes programmu**

(2019/C 301/05)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ⁽²⁾, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2018. gada 21. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2019. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2019. gada 21. martā. Komisija 2018. gada 21. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Vācija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2019. gada 21. martā. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ⁽³⁾ ("eurozonai adresētais 2019. gada ieteikums"), kurā izklāstīti pieci ieteikumi eurozonai ("ieteikumi eurozonai"), Padome pieņēma 2019. gada 9. aprīlī.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

⁽³⁾ OV C 136, 12.4.2019., 1. lpp.

- (2) Ņemot vērā to, ka Vācija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Vācijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots 2019. gada eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajā 1. un 2. ieteikumā. Konkrēti, ieguldījumu pasākumi un atbalsts algu pieaugumam palīdzēs īstenot pirmo eurozonas ieteikumu attiecībā uz eurozonas līdzsvara atjaunošanu, un nodokļu novirzīšana no darbaspēka palīdzēs īstenot trešo eurozonas ieteikumu attiecībā uz darba tirgus darbību.
- (3) 2019. gada ziņojums par Vāciju tika publicēts 2019. gada 27. februārī. Tajā tika izvērtēts, kā Vācija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2018. gada 13. jūlijā ⁽⁴⁾, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Vācijas virzība uz stratēģijas “Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2019. gada 27. februārī. No Komisijas veiktās analīzes secināms, ka Vācijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrēti, lēni sarūkošais tekošā konta pārpalikums joprojām ir liels, un tam ir pārrobežu nozīme. 2018. gadā pārpalikums nedaudz saruka saistībā ar iekšzemes pieprasījuma pieaugumu, un paredzams, ka turpmākajos gados tas turpinās pakāpeniski samazināties, tomēr pārsniegs makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūrā noteikto robežvērtību. Pārpalikums atspoguļo to, ka iekšzemes ieguldījumu līmenis – salīdzinājumā ar uzkrājumiem – gan privātajā, gan publiskajā sektorā ir pieticīgs. Ir veikti pasākumi, lai veicinātu privātos un publiskos ieguldījumus, un tā rezultātā ieguldījumi ir ievērojami palielinājušies. Tas ir veicinājis to, ka izaugsmi lielākā mērā virza iekšzemes pieprasījums. Tomēr, ņemot vērā labvēlīgos finansēšanas nosacījumus, neīstenotos publiskos ieguldījumus, jo īpaši pašvaldību līmenī, un pieejamo fiskālo telpu, varēja gaidīt, ka ieguldījumi un patēriņš kā daļa no iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugs vairāk. Algu pieaugums nedaudz palielinājās līdz ar kāpjošo pieprasījumu pēc darbarokām, tomēr reālais algu pieaugums joprojām ir pieticīgs.
- (4) Vācija savu 2019. gada valsts reformu programmu iesniedza 2019. gada 16. aprīlī un 2019. gada stabilitātes programmu – 2019. gada 17. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus (“ESI fondi”) 2014.–2020. gada periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ⁽⁵⁾ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas ir vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par minēto noteikuma izmantošanu Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri ESI fondu efektivitāti saista ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Vācija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2019. gada stabilitātes programmā plāno budžeta pārpalikumu no ½ līdz ¾ no IKP laikposmā no 2019. līdz 2023. gadam. Pamatojoties uz pārreķināto strukturālo bilanci ⁽⁶⁾, vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – visā programmas periodā būs pārsniegts. Saskaņā ar 2019. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2019. gadā nokritīsies zem Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības 60 % apmērā no IKP un pakāpeniski samazināsies līdz 51¼ % 2023. gadā. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir labvēlīgs. Pamatojoties uz Komisijas 2019. gada pavasara prognozi, sagaidāms, ka strukturālajā bilanci tiks reģistrēts pārpalikums 1,1 % apmērā no IKP 2019. gadā un 0,8 % apmērā no IKP 2020. gadā – tādējādi tiktu pārsniegts vidēja termiņa budžeta mērķis. Prognozēts, ka vispārējās valdības parāds turpināsies stabili samazināties. Kopumā Padome uzskata, ka saskaņā ar prognozēm Vācija 2019. un 2020. gadā atbildīs Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Tomēr vienlaikus būtu svarīgi, nepārkāpjot vidēja termiņa budžeta mērķi, izmantot fiskālo un strukturālo politiku, lai panāktu noturīgu augšupejošu tendenci privātajos un publiskajos ieguldījumos, jo īpaši reģionālajā un pašvaldību līmenī.
- (7) Publiskie un privātie ieguldījumi 2018. gadā ievērojami palielinājās, bet ieguldījumu attiecība joprojām ir zem eurozonas vidējā rādītāja. Publiskie ieguldījumi 2018. gadā pieauga par 7,7 % nominālā izteiksmē un par 3,8 % reālā izteiksmē, tomēr ir jāpieliek lielākas pūles, lai novērstu lielo neīstenoto ieguldījumu problēmu, jo īpaši attiecībā uz ieguldījumiem infrastruktūrā un izglītībā. Pēc negatīvu izaugsmes rādītāju laikposma reālā publiskie ieguldījumu izaugsme pēdējo trīs gadu laikā ir bijusi pozitīva. Nominālie ieguldījumi pašvaldību līmenī tikai 2018. gadā vien ir pieauguši gandrīz par vienu piektdaļu. Tas atspoguļo valdības centienus palielināt ieguldījumus. Tomēr ieguldījumi pašvaldību līmenī joprojām bija mazāki par nolietojumu. Atsaucoties uz KfW 2019. gada pašvaldību pētījumu, konstatētais neīstenoto ieguldījumu apmērs līdz 2018. gadam bija sasniedzis 4 % no IKP. Kopā ar labvēlīgo budžeta stāvokli tas liecina, ka ieguldījumus ir iespējams palielināt visos pārvaldības līmeņos, jo īpaši reģionālajā un pašvaldību līmenī. Ieguldījumus publiskajā infrastruktūrā joprojām kavē jaudas un plānošanas ierobežojumi pašvaldību līmenī. Ir ieviesti pasākumi, lai pārvarētu šos ierobežojumus, bet tie vēl nav devuši stabilus, konkrētus rezultātus. Turklāt ir iespējams uzlabot digitālos publiskos pakalpojumus un publisko iepirkumu. Privātie ieguldījumi ir ievērojami palielinājušies, bet ne visos aktīvu veidos. Stabili ir palielinājušies

⁽⁴⁾ OV C 320, 10.9.2018., 19. lpp.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

⁽⁶⁾ Cikliski korigētā balance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, kuru Komisija pārreķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

ieguldījumi iekārtās, jo šajā jomā jauda ir izmantota rekordlielā apjomā. Ieguldījumi mājokļu jomā turpina ievērojami pieaugt. Tomēr pašlaik būvniecības nozare uzrāda jaudas ierobežojumus un cenu pieaugumu. Nedzīvojamu ēku būvniecība reālā izteiksmē ir pieaugusi lēni, kas liecina par to, ka nozīmīga infrastruktūra, iespējams, nav gājusi kopsolī ar ekonomikas vajadzībām.

- (8) Publiskie izdevumi izglītības jomā (4,1 % no IKP 2017. gadā) nerasniedza Savienības vidējo rādītāju (4,6 %). No kopējiem valdības izdevumiem 9,3 % tika izdoti izglītības jomā; arī šis rādītājs ir zem Savienības vidējā rādītāja, kas ir 10,2 %. Izdevumi izglītības un pētniecības jomā 2017. gadā saglabājās 9 % apmērā no IKP, nerasniedzot valsts izvirzīto mērķi – 10 % no IKP. Kaut arī izglītības izdevumi reālā izteiksmē palielinājās, lielā neīstenoto ieguldījumu problēma ir palielinājusies vēl vairāk, ņemot vērā demogrāfiskās attīstības tendences. Izmaiņas tiesību aktos, kas ļauj federālajai valdībai veikt tiešus ieguldījumus digitālajā izglītībā papildus federālo zemju piešķirtajiem resursiem (*DigitalPakt*), ir daudzsoļošas, bet vēl nav uzrādījušas rezultātus. Lai risinātu tādas problēmas kā studentu skaita pieaugums, skolotāju trūkums, digitalizācija un agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes turpmāka izvērsšana, būs vajadzīgs pienācīgs publiskais finansējums. Papildu izdevumiem izglītības un pētniecības un inovācijas jomā ir izšķiroša nozīme attiecībā uz Vācijas potenciālo izaugsmi un pielāgošanos tehnoloģiskajām pārmaiņām.
- (9) Vācija pēdējo gadu gaitā ir guvusi panākumus pētniecības un izstrādes intensitātes palielināšanā, galvenokārt tāpēc, ka palielinājās lielu uzņēmumu izdevumi pētniecībai un izstrādei, jo īpaši vidējo un augsto tehnoloģiju ražošanas nozarēs un konkrēti autobūves nozarē. Mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) pētniecības un izstrādes intensitāte ir ievērojami zemāka par ES vidējo līmeni un turpina atpalikt. MVU parasti gūst mazāku labumu no sadarbības ar publiskiem pētniecības institūtiem nekā lielie uzņēmumi. Šie divi faktori kaitē inovācijai uzņēmējdarbībā, kam ilgtermiņā ir tendence samazināties. Papildu ieguldījumi pētniecībā un izstrādē ir būtiski ne tikai tādēļ, lai palielinātu inovācijas spējas visā ekonomikā un vairotu produktivitāti, bet arī lai atvieglotu pāreju uz mazoglekļa un aprites ekonomiku, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgu transportu, videi nekaitīgām enerģijas tehnoloģijām, ekoīnovāciju un atkritumu reciklēšanu, un lai vēl vairāk uzlabotu publiskās pētniecības nozares darbību un tās devumu šo mērķu sasniegšanā.
- (10) Vācijas ekonomikas digitalizācija notiek lēni, un MVU joprojām lēni ievieš digitālās tehnoloģijas. Vācija atpaliek no lieljaudas platjoslas (gigabitu ātruma) izvērsšanas valsts līmenī, jo īpaši lauku apvidos, kur lielāki ieguldījumi varētu uzlabot ražīguma pieaugumu. Tikai 9 % no Vācijas māsasaimniecībām (2018. gada vidū) ir nodrošināti ar augstas veiktspējas optiskās šķiedras kabeļu tīkliem salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju – 30 %. Tā vietā dominējošā operatora vēlamais tehnoloģiskais risinājums joprojām bija esošo vara kabeļu tīklu uzlabošana (vektorēšana). Lai gan daudzi pakalpojumi ir atkarīgi no ļoti ātrdarbīgas savienojamības, 23 700 uzņēmējdarbības parki 2017. gadā nebija savienoti ar optiskās šķiedras kabeļu tīklu, un 28 % no visiem uzņēmumiem nebija piekļuves tīkliem ar pārraides ātrumu vismaz 50 megabiti sekundē. Šādas savienojamības trūkums kavē ieguldījumus, jo īpaši MVU ieguldījumus, no kuriem daudzi atrodas lauku un piepilsētu apvidos. Joprojām ļoti būtiska ir publiskā sektora intervence, lai lauku apvidos izvērstu īpaši ātrdarbīgu (≥ 100 Mb/s) platjoslas infrastruktūru, un būtu iespējams izpētīt dažādas citas iespējas, ne tikai subsīdijas. Arī digitālo publisko pakalpojumu un e-veselības sniegums stipri atpaliek no Savienības vidējā rādītāja. Tikai 43 % Vācijas interneta lietotāju 2018. gadā izmantoja e-pārvaldes pakalpojumus (salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju – 64 %). Attiecībā uz e-veselību 7 % vāciešu ir izmantojuši veselības un aprūpes pakalpojumus, kas sniegti tiešsaistē (salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju – 18 %). E-recepti izmanto 19 % ģimenes ārstu (salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju – 50 %).
- (11) Vācijā ir vajadzīgi lielāki ieguldījumi transporta infrastruktūrā un tīras mobilitātes risinājumos, lai risinātu mobilitātes un gaisa kvalitātes problēmas, kā arī lai atbalstītu klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām. Autotransporta radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas pēdējo piecu gadu laikā ir palielinājušās. Gaisa kvalitāte Vācijā rada nopietnas bažas, jo īpaši pilsētu teritorijās, kur satiksme veido aptuveni 60 % no kaitīgo NO_x emisiju apjoma. Kravu pārvadājumi varētu gūt labumu no attīstītākiem intermodalitātes risinājumiem. Automobilī joprojām ir visvairāk izmantotie transporta veidi ikdienas satiksmē, un vidējais laiks, kas tiek pavadīts satiksmes sastrēgumā,

ir aptuveni 30 stundas gadā. Tiek lēsts, ka sastrēgumi un stāvvietu meklēšana gadā izmaksā 110 miljardus EUR jeb aptuveni 4 % no Vācijas IKP. Lai gan transportlīdzekļiem, kurus darbina ar alternatīvo degvielu, ir vislielākais jauno reģistrāciju pieaugums, šie skaitļi joprojām ir mazi. Automobiļu koplietošana un līdzbraukšana joprojām tiek izmantota ļoti maz. Būs vajadzīgi arī ievērojami publiskie un privātie ieguldījumi, ņemot vērā jaunas akumulatoru un kritiski svarīgo izejvielu piegādes ķēdes.

- (12) Vācijas elektrotīkli lēnām pielāgojas atjaunojamās enerģijas ražošanai, un joprojām ir vajadzīgi ievērojami ieguldījumi pārvades un sadales tīklos. Būtiska kavēšanās daudzu projektu īstenošanā ir radījuši ievērojamas izmaksas Vācijas un Eiropas elektrotīkliem un elektroenerģijas tirgiem. No 1 800 km gara tīkla projektiem, kas noteikti 2009. gada Enerģotīkla paplašināšanas likumā, daļēji sabiedrības pretestības dēļ, līdz 2018. gada otrajam ceturksnim ir ieviesti tikai aptuveni 800 km. Kavēšanās ar tīkla paplašināšanu izraisīs lielākas sastrēgumu izmaksas un radīs lielākus tirgus darbības traucējumus gan Vācijā, gan kaimiņvalstīs. Ieguldījumi enerģotīklos, kas veicina nozaru sasaisti, dažādošanu un piemērotu tīkla infrastruktūru, ir ļoti būtiski energosistēmas elastīguma nodrošināšanai un labākai integrācijai dažādās ekonomikas nozarēs, ņemot vērā enerģētikas un klimata mērķrādītāju sasniegšanu.
- (13) Cenu ziņā pieejamu mājokļu skaits Vācijā ir samazinājies. Kopš 2015. gada gan īres, gan mājokļu cenas ir palielinājušās straujāk nekā to ilgtermiņa vidējie rādītāji, jo īpaši lielajās pilsētās. 2017. gadā 20 % cilvēku vecumā virs 65 gadiem Vācijā saskārās ar pārmērīgi lielu mājokļa izmaksu slogu (t. i., kopējās mājokļu izmaksas veidoja vairāk nekā 40 % no viņu rīcībā esošajiem ienākumiem) salīdzinājumā ar 10 % Eiropas iedzīvotāju vecumā virs 65 gadiem. Iedzīvotājiem ar zemākajiem ienākumiem pārmērīgu ar mājokli saistītu izmaksu rādītājs bija par 10 procentpunktiem augstāks nekā Savienības vidējais rādītājs – 35,3 %. Valdība reaģēja, pieņemot konkrētus pasākumus, tostarp “cenu bremsēšanu”, kas ierobežoja īres maksu pieaugumu (*Mietpreisbremse*), atbalsta shēmu jauna īpašuma iegādei (*Baukindergeld*), kā arī izmaiņas pamatlikumā, lai federālā līmenī būtu iespējams sniegt finansiālu atbalstu sociālo mājokļu celtniecībai. Tomēr jaunu mājokļu būvniecības pabeigšana joprojām ievērojami atpaliek no pieprasījuma un ir krietni zem valdības noteiktā mērķrādītāja 375 000 jaunu mājokļu gadā. Iespējams, būs vajadzīgi turpmāki pasākumi, piemēram, sociālo mājokļu būvniecības paātrināšana, transporta iespēju uzlabošana, kā arī zemes izmantošanas un apbūves noteikumu reforma.
- (14) Vācija ir īpaši guvusi labumu no integrācijas iekšējā tirgū, un tai ir nozīmīga loma tā turpmākajā attīstībā. Tomēr salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm Vācijā joprojām pastāv lieli konkurences šķēršļi uzņēmējdarbības pakalpojumu nozarē. Tas attiecas uz dažādām jomām, tostarp reglamentētām profesijām, piemēram, arhitektūru, inženierzinātnēm un juridiskajiem pakalpojumiem, kur reglamentējoši ierobežojumi, piemēram, darbību rezerve un regulējums attiecībā uz cenām un maksām, ierobežo konkurenci. Tomēr, salīdzinot ar citām dalībvalstīm, arī nereglamentēti uzņēmējdarbības pakalpojumi saskaras ar lielākiem uzņēmējdarbības vides ierobežojumiem. Izmaiņas uzņēmējdarbības pakalpojumu regulējumā, lai palielinātu konkurenci, uzlabotu ieguldījumu un saimnieciskās darbības efektivitāti un lietderību.
- (15) Pēc dažiem uzlabojumiem pēdējos gados ir panākts neliels progress iepriekšējā gadā, lai reformētu Vācijas nodokļu sistēmu nolūkā veicināt iekšzemes privātos ieguldījumus un izaugsmi. Nodokļu sistēma joprojām ir sarežģīta, tā kropļo lēmumu pieņemšanu, piemēram, par līdzdalību darba tirgū, ieguldījumiem un finansējumu, un tā varētu sniegt efektīvākus stimulus ieguldījumiem un patēriņam. Vislielākais progress tika panākts darbaspēka nodokļu jomā, bet tas vēl nav redzams datos. Joprojām pastāv iespējas samazināt kropļojošus darbaspēka nodokļus, novirzot nodokļus no darbaspēka uz ienākumu avotiem, kas vairāk atbalsta iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi. Nodokļu slogs darbaspēkam 2018. gadā (nodokļu ķīlis) joprojām bija viens no augstākajiem Savienībā gan vidēji, gan zemu atalgotiem darba ņēmējiem. Darba ņēmēju sociālā nodrošinājuma iemaksas ir īpaši lielas salīdzinājumā ar citām valstīm, un sociālā nodrošinājuma iemaksas kopumā veido aptuveni divas trešdaļas no nodokļu ķīļa, savukārt ienākuma nodoklis veido vienu trešdaļu. Savukārt ieņēmumi no vides nodokļiem kā daļa no IKP ir vieni no zemākajiem Savienībā. Kapitāla izmaksas un faktiskā vidējā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme, kas katrā reģionā atšķiras, ir viena no augstākajām Savienībā. Vidējā faktiskā nodokļu likme bija 28,8 % (valsts kopējais rādītājs) salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju – 20 %. Ņemot vērā mijiedarbību starp uzņēmumu ienākuma nodokli, vietējo tirdzniecības nodokli un solidaritātes papildnodokli, uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēma ir sarežģīta, saistīta ar augstām nodokļu administrācijas izmaksām un kropļo ieguldījumu līmeni un vietu. Turklāt uzņēmumu ienākuma nodoklis kropļo finansēšanas lēmumus, jo tas rada stimulus aizņēmuma finansējuma izmantošanai, un saskaņā ar 2017. gada datiem tas tiek lēsts kā trešais augstākais Savienībā. Tas, ka tiktu pazeminātas kapitāla izmaksas pašu kapitālam, varētu palielināt privātos ieguldījumus un stiprināt salīdzinoši pārāk maz attīstīto riska kapitāla tirgu.

- (16) Darba tirgus joprojām ir spēcīgs, bet atsevišķu grupu darba tirgus potenciāls netiek pietiekami izmantots. Nodarbinātības līmenis vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem 2018. gada ceturtnā ceturksnī sasniedza 79,9 %, kas ir viens no augstākajiem rādītājiem Savienībā. Bezdarba līmenis 2019. gada sākumā noslīdēja līdz rekordzemam rādītājam, proti, 3,2 %. Augstais brīvo darbvieta rādītājs un darbaspēka trūkums kļūst arvien redzamāks, un dažos reģionos un nozarēs tas ievērojami ierobežo ražošanu. Tomēr tādu personu grupu kā, piemēram, sievietes un migrantu izcelsmes personas, darba tirgus potenciāls netiek pietiekami izmantots. Vācijā ir ļoti augsts procentuālais īpatsvars sievietēm, kas strādā nepilnas slodzes darbu, – 46,7 %. Darbaspēka nodokļi Vācijā joprojām ir salīdzinoši augsti, tostarp zemu atalgo tiem darba ņēmējiem. Īpašie noteikumi, kas reglamentē kopīgu ienākumu aplikšanu ar nodokļiem laulātiem pāriem (*Ehegattensplitting*), bremzē stimulus otrajam pelnītājam strādāt, īpaši vairāk stundu. Cilvēkiem ar migrantu izcelsmi ir ievērojami zemāks nodarbinātības līmenis nekā vietējas izcelsmes cilvēkiem, un šī atšķirība īpaši liela ir sievietēm. Ir veikti pasākumi, lai atbalstītu bēgļu integrāciju darba tirgū, taču joprojām pastāv problēmas, tostarp trūkstošas vācu valodas prasmes, neesošas vai nepārvedamas kvalifikācijas, aprūpes pienākumi pret bērniem un radniekiem, kā arī pieredzes trūkums attiecībā uz neoficiāliem noteikumiem Vācijas darba tirgū.
- (17) “Demogrāfiskā sprādziena” paaudzes aiziešana pensijā Vāciju skar vairāk nekā citas dalībvalstis. Ilgtermiņā šīs demogrāfiskās pārmaiņas noslogos Vācijas publiskās finanses, un tās varētu apdraudēt pensiju adekvātumu un palielināt pašlaik ierobežoto vecāka gadagājuma iedzīvotāju īpatsvaru (vecumā virs 65 gadiem), kuri ir pakļauti nabadzības riskam vai sociālajai atstumtībai. Paredzams, ka līdz 2040. gadam valsts saskarsies ar vienu no lielākajiem valsts pensiju izdevumu palielinājumiem attiecībā pret IKP Savienībā (par 1,9 procentpunktiem no IKP), savukārt saskaņā ar 2018. gada ziņojumu par novecošanu (Eiropas Komisija, 2018) paredzams, ka valsts pensiju pabalstu līmenis samazināsies par 4,4 procentpunktiem – līdz 37,6 %. Nesen veikto pensiju reformu rezultātā ir palielināti pabalsti noteiktām iedzīvotāju grupām, tomēr nav skaidrs, vai gūtie sociālie ieguvumi ir samērīgi ar to ievērojamajām fiskālajām izmaksām. Valdība arī noteica divas “stoplīnijas” (*doppelte Haltelinie*) – maksimālo pensiju iemaksu likmi 20 % apmērā un minimālo ienākumu aizvietošanu rādītāju 48 % apmērā līdz 2025. gadam. Ir sagaidāms, ka šo ierobežojumu saglabāšana prasīs ievērojamus fiskālos pārvēdumus, vēl vairāk palielinot slogu jaunākām paaudzēm. Turklāt joprojām ir aktuāls jautājums par pensiju ienākumu adekvātumu darba ņēmējiem ar zemiem ienākumiem.
- (18) Neraugoties uz aizvien pieaugošo darbaspēka trūkumu, reālo algu pieaugums joprojām ir pieticīgs, savukārt nominālā peļņa 2018. gadā pieauga par 3,1 %. Turklāt nodarbinātības pieauguma koncentrācija labāk apmaksātās pilnas slodzes darbvietās un marginālā nepilnas slodzes darba īpatsvara samazinājums kopējā nodarbinātībā 2018. gadā sekmēja kopējo algu pieaugumu, arī nedaudz apsteidzot ražīguma pieaugumu. Daba koplīgumu slēgšanas sarunu tvērums turpināja samazināties (par 2 procentpunktiem no 2016. līdz 2017. gadam) līdz 49 % valsts rietumu daļā un 34 % valsts austrumu daļā. Pastāv ievērojamas atšķirības attiecībā uz tvērumu dažādās nozarēs, labākam tvērumam esot publiskajā sektorā un rūpniecībā, savukārt pakalpojumu nozarē tvērums ir daudz mazāks. Zemu atalgo ti darba ņēmēji kopumā ir guvuši labumu no minimālās algas ieviešanas 2015. gadā. Būtiski palielinājās stundas likmes algu sadalījuma skalas apakšējā daļā, jo īpaši divās zemākajās algu decilēs. Tomēr zemu atalgotu darba ņēmēju īpatsvars 2017. gadā bija 22,5 %, kas joprojām ievērojami pārsniedz Savienības vidējo rādītāju. To cilvēku skaits, kuri nodarbināti tikai “minidarbos”, 2010.–2018. gadā samazinājās par 6,8 %, un nodarbinātība, uz kuru attiecas sociālā apdrošināšana, tajā pašā laikposmā palielinājās par aptuveni 18,1 %. Stiprinot nosacījumus algu pieauguma veicināšanai, tiktu sekmēts iekšzemes pieprasījums un veicināta līdzsvarošana eurozonā.
- (19) Augšupejošā sociālā mobilitāte izglītības jomā Vācijā ir zema. Arī valsts avoti apliecina, ka progress, kas panākts sociālekonomiskās izcelsmes ietekmes samazināšanā uz izglītības rezultātiem, ir neliels. Vācija ir guvusi labus rezultātus attiecībā uz nesen ieradušos migrantu un bēgļu integrāciju izglītībā un apmācībā. Tomēr cilvēki ar migrantu izcelsmi parasti saskaras ar lielākām problēmām nekā vietējas izcelsmes studenti (piemēram, izglītības priekšlaicīgas pamešanas īpatsvars un grūtības atrast mācekļa vietu). Tā kā klases skolās kļūst aizvien neviendabīgākas, ir jāpieliek lielas pūles, lai stiprinātu skolotāja profesiju laikā, kad jau tā pastāv ievērojams skolotāju trūkums. Darba ņēmēju daļība pieaugušo izglītībā rada bažas par turpmākiem darba ņēmēju darba tirgus rādītājiem, jo īpaši attiecībā uz 6,2 miljoniem cilvēku, kuriem trūkst lasīšanas un rakstīšanas pamatprasmi.
- (20) Lai gan to cilvēku skaits, kurus apdraud nabadzība vai sociālā atstumtība, kopš tā augstākā līmeņa sasniegšanas 2014. gadā ir samazinājies, joprojām pastāv problēmas ar iespēju vienlīdzību. Konkrētāk, nabadzības vai sociālās atstumtības risks 2017. gadā mazkvalificēto vecāku bērniem bija par 67 procentpunktiem augstāks nekā augsti kvalificēto vecāku bērniem. Šī atšķirība ir ievērojami lielāka nekā vidējā atšķirība (53,9 procentpunkti) Savienībā.

- (21) Savienības līdzekļu plānošana laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam varētu palīdzēt novērst dažus no ieteikumos konstatētajiem trūkumiem, jo īpaši jomās, uz kurām attiecas 2019. gada ziņojuma par valsti D pielikums. Tas ļautu Vācijai pēc iespējas labāk izmantot minētos līdzekļus konkrētajās nozarēs, ņemot vērā reģionālās atšķirības.
- (22) Komisija 2019. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Vācijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2019. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2019. gada stabilitātes programmu, 2019. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Vācijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Vācijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (23) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2019. gada stabilitātes programmu, un tās atzinumā ⁽⁷⁾ ir norādīts, ka sagaidāms, ka Vācija Stabilitātes un izaugsmes pakta būs ievērojusi.
- (24) Padome ir izskatījusi 2019. gada valsts reformu programmu un 2019. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Padomes ieteikumi, kas sagatavoti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. un 2. ieteikumā. Minētie ieteikumi arī sekmē eurozonai adresētā 2019. gada ieteikuma, jo īpaši pirmā ieteikuma eurozonai, īstenošanu. Turpmāk 1. ieteikumā minētā fiskālā politika cita starpā sekmē ar tekošā konta pārpalikumu saistītās nelīdzsvarotības novēršanu,

AR ŠO IESAKA Vācijai 2019. un 2020. gadā rīkoties šādi:

1. Nepārkāpjot vidēja termiņa budžeta mērķi, izmantot fiskālo un strukturālo politiku, lai panāktu noturīgu augšupejošu tendenci privātajos un publiskajos ieguldījumos, jo īpaši reģionālajā un pašvaldību līmenī. Ar ieguldījumiem saistītu ekonomikas politiku, ņemot vērā reģionālās atšķirības, orientēt uz izglītību; pētniecību un inovāciju; digitalizāciju un lielaudas platjoslu; ilgtspējīgu transportu, kā arī enerģijas tīkliem un cenas ziņā pieejamiem mājokļiem. Novirzīt nodokļus no darbaspēka uz avotiem, kas mazāk kaitē iekļaujošai un ilgtspējīgai izaugsmei. Stiprināt konkurenci uzņēmējdarbības pakalpojumu un reglamentēto profesiju jomā.
2. Samazināt faktorus, kas demotivē strādāt vairāk stundu, tostarp augstu nodokļu ķīli, jo īpaši zemi atalgotiem darba ņēmējiem un otrajiem pelnītājiem. Veikt pasākumus, lai nodrošinātu pensiju sistēmas ilgtermiņa ilgtspēju, vienlaikus saglabājot pensiju līmeņa adekvātumu. Stiprināt nosacījumus, kas atbalsta lielāku algu pieaugumu, un vienlaikus ievērot sociālo partneru lomu. Uzlabot nelabvēlīgā situācijā esošu grupu izglītības rezultātus un prasmju līmeni.

Briselē, 2019. gada 9. jūlijā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
M. LINTILÄ*

⁽⁷⁾ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.